

Instanța de fond: D. Stănilă

Instanța de apel: A. Albu, A. Toderaș, D. Corolevschi

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței,
JudecătoriTatiana Vieru,
Oleg Sternioală, Mariana Pitic,
Luiza Gafton, Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de Coca Boris prin intermediul avocatului
Pîrlițanu Nadejda,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Casa Națională de
Asigurări Sociale către Coca Boris, cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de Coca Boris și menținută hotărârea Judecătorei Bălți din
31 martie 2015,

c o n s t a t ă :

La 27 iunie 2014, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova
a formulat cererea de chemare în judecată împotriva lui Coca Boris, solicitând
încasarea suma de 108 455,08 lei, ca primită nelegitim cu titlu de pensie.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, Coca Boris începând cu 01
decembrie 1999, a beneficiat nelegitim de pensia de invaliditate de gr. 2, din partea
Casei Naționale de Asigurări, pentru perioada 01 decembrie 1999 - 01 aprilie 2011
și a cauzat un prejudiciu material bugetului de stat, în mărime de 121 422,08 lei.

Astfel, la momentul stabilirii pensiei respective a tăinuit despre faptul că este
beneficiar și de pensia pentru vechime în muncă din partea Ministerului Apărării,
începând cu 01 august 1996.

Prin prisma legislației pertinente speței, în viziunea reclamantei, Coca Boris
nu era în drept să beneficieze concomitent de 2 categorii de pensii, una din partea
Ministerului Apărării și alta din partea Casei Naționale de Asigurări Sociale, însă
urma să opteze doar pentru una singură.

Astfel, pârâtul prin acțiunile sale a încălcat prevederile punctului respectiv și a
beneficiat ilegal de pensie de invaliditate de gr. II și la momentul de față este
obligat să ramburseze suma respectivă.

Mai mult ca atât, prin cererea sa, din 18 mai 2012, Coca Boris și-a asumat
obligațiunea de a rambursa benevol suma de 121 422,08 lei, până la depunerea
cererii de chemare în judecată a întors 13 000 lei, ultima plată fiind în noiembrie

2012 și mai are o datorie de 108 422,08 lei.

Totodată, a menționat că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cât și Casa Națională de Asigurări Sociale, s-au adresat cu o scrisoare către pârât pentru achitarea benevolă a sumei respective, la care până în prezent nu s-a întreprins nimic.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți din 31 martie 2015, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și s-a încasat de la Coca Boris, în beneficiul Casei Naționale de Asigurări Sociale, suma pensiei primite necuvenit în mărime de 108 422, 08 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 160 lei și taxa de stat în mărime de 3 252,66 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 29 februarie 2016, s-a admis apelul declarat de Coca Boris și s-a casat integral hotărârea Judecătorei Bălți din 31 martie 2015 cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea a fost respinsă ca tardivă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 iulie 2016, a fost admis recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a casat decizia Curții de Apel Bălți din 29 februarie 2016 cu remiterea cauzei la rejudecare în apel.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2016, a fost respins apelul lui Coca Boris și menținută hotărârea Judecătorei Bălți din 31 martie 2015.

La data de 01 septembrie 2017 prin intermediul oficiului poștal, Coca Boris prin intermediul avocatului Pîrlițanu Nadejda a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2016, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel a emis o decizie cu încălcarea normelor de drept procedural, prin faptul că nu a fost înștiințat în modul prevăzut de lege, a interpretat eronat normele de drept material aplicabile speței.

În conformitate cu art. 434 alin. (1), (2) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 decembrie 2016, expedită părților prin intermediul oficiului poștal la data de 13 ianuarie 2017 în lipsa dovezii de recepție. Lui Coca Boris i-a devenit cunoscut despre decizia recurată abia la data de 03 iulie 2017, dată la care avocatul acestuia Pîrlițanu Nadejda a făcut cunoștință cu materialele cauzei.

În aceste circumstanțe recursul, depus la data de 01 septembrie 2017 prin intermediul oficiului poștal, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) al Codului de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data

primirii acesteia.

În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2017, recursul declarat de către Coca Boris prin intermediul avocatului Pîrlițanu Nadejda, a fost declarat admisibil.

Potrivit prevederilor art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererile de recurs raportate la prevederile legale aplicabile speței, Colegiul constată că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 370 alin. (2) al Codului de procedură civilă, instanța de apel citează părțile și alți participanți la proces.

În conformitate cu prevederile art. 102 alin. (1) și (3) al Codului de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței.

Raportând normele aplicabile speței, citate supra, la situația dedusă în justiție, Colegiul lărgit reține că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 iulie 2016 a fost casată decizia instanței de apel favorabilă lui Coca Boris, iar cauza fiind remisă la rejudecarea apelului lui Coca Boris.

Totodată, reținând că recurentul Coca Boris, potrivit înscrisurilor anexate la materialele cauzei, nu se află pe teritoriul Republicii Moldova din 30 mai 2016, acesta cu certitudine nu cunoștea despre faptul contestării deciziei favorabile lui, mai mult ca atât nici de casarea acesteia și rejudecarea propriului apel.

La fel se reține că, inițial examinând apelul lui Coca Boris, acțiunea Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost respinsă ca tardivă, nefiind examinat fondul cauzei, poziția lui Coca Boris, privind ilegalitatea hotărârii contestate, fiind bazată anume pe aceste temeiuri.

În coerența celor expuse, Colegiul deduce faptul că la rejudecarea propriului apel, Coca Boris nu a fost înștiințat în modul stabilit de lege despre data, locul și ora examinării acestuia, precum și nu i-a fost oferită posibilitatea apărării drepturilor acestuia în fața instanței pe marginea fondului cauzei.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, care presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

În așa mod, examinând apelul lui Coca Boris, fără a deține înscrisuri ce ar proba citarea legală a acestuia, instanța inferioară, neasigurând contradictorieta în proces s-a expus asupra litigiului din oficiu, ceea ce duce la încălcarea art. 6 CEDO prin neasigurarea unui proces echitabil.

Cu referire la dispozițiile enunțate, instanța de recurs atestă că, conform art. 6 § (1) al Convenției, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială.

În practica sa, CtEDO a menționat că părțile în proces trebuie să aibă posibilitate să aprecieze și să comenteze relevanța concluziilor și argumentele părții adverse, iar lipsa dezbaterii în contradictoriu constituie o încălcare a procesului echitabil (cauza Grozescu vs România, hotărârea din 27 septembrie 2007).

În altă speță (cauza Russu vs Moldova, hotărârea din 13 noiembrie 2008), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat deja că, în practică, instanțele naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă expedierea unei scrisori de către instanță, dar solicită dovada înmânării, iar în cauza Bucuria vs Moldova (hotărârea din 05 ianuarie 2010), Curtea a reiterat că examinarea cauzei în lipsa reclamantului, în privința căruia nu era dovada de înmânare a citației, companiei reclamante nu i s-a oferit posibilitatea de a-și susține complet cauza în fața Curții Supreme de Justiție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a explica că în cazul eșuării comunicării actului de procedură la adresele cunoscute ale participanților la proces, instanța investită cu sarcina înștiințării ultimilor, urma să întreprindă toate măsurile legale cu privire la citare sau comunicare a actului de procedură, iar numai după aceste procedee, având dovada înmânării sau imposibilității înmânării, să constate îndeplinirea tuturor măsurilor prevăzute de lege și să purceadă la acțiuni ulterioare.

Mai mult ca atât, pentru ședința instanței de apel din 06 decembrie 2016, apelantul-recurent Coca Boris nici nu a fost citat, la materialele cauzei lipsind citația pentru această dată, instanța eronat ajungând la concluzia că participanții la proces au fost citați legal.

Sub aspectul celor relatate, fiind cert că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de procedură, instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unui asemenea act de dispoziție și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa decizia Curții de Apel Bălți 06 decembrie 2016, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită un act judecătoresc întemeiat și legal, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Coca Boris prin intermediul avocatului Pîrlițanu Nadejda.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți 06 decembrie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale către Coca Boris, cu privire la încasarea sumei și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru,

Judecători

Oleg Sternioală,

Luiza Gafton,

Mariana Pitic,

Svetlana Filincova

Copia corespunde originalului

Judecător

Svetlana Filincova